

IRAN

Kulturalno-kulinarne podróże
z Księgarnią Dwie Siostry

Ilustracja Katarzyny Adamek-Chase z książki „Bah bah. Iran dla dociekliwych” Alberta Kwiatkowskiego

Wydawnictwo Dwie Siostry | wydawnictwodwiesiostry.pl

Bah Bah

Bah bah – tak mówią Irańczycy, kiedy coś ich cieszy albo zachwyca lub gdy chcą wyrazić podziw. Są to bardzo uprzejmi i weseli ludzie, uwielbiają się śmiać i żartować. Czas poznać ich wyjątkową ojczyznę, pachnącą szafranem i wodą różaną. *Berim safar* – w drogę!

Zapraszamy na kulturalno-kulinarną podróż do Iranu!

Poprowadzą nas następujące książki dla dzieci:

Bah bah. Iran dla dociekliwych Alberta Kwiatkowskiego i Katarzyny Adamek-Chase
Jedwabne szlaki. Nowa historia świata Petera Frankopana
Wielkie podróże Deborah Patterson
Złoty ptak. Baśnie perskie Alberta Kwiatkowskiego

Czy wiesz, że w Iranie:

- utkano dywan wielkości boiska piłkarskiego?
- znajduje się jedna z największych na świecie kolekcji klejnotów?
- jada się „zupę zębową” i „makaronową zupę szczęśliwej podróży”?

Historia Iranu sięga starożytności.

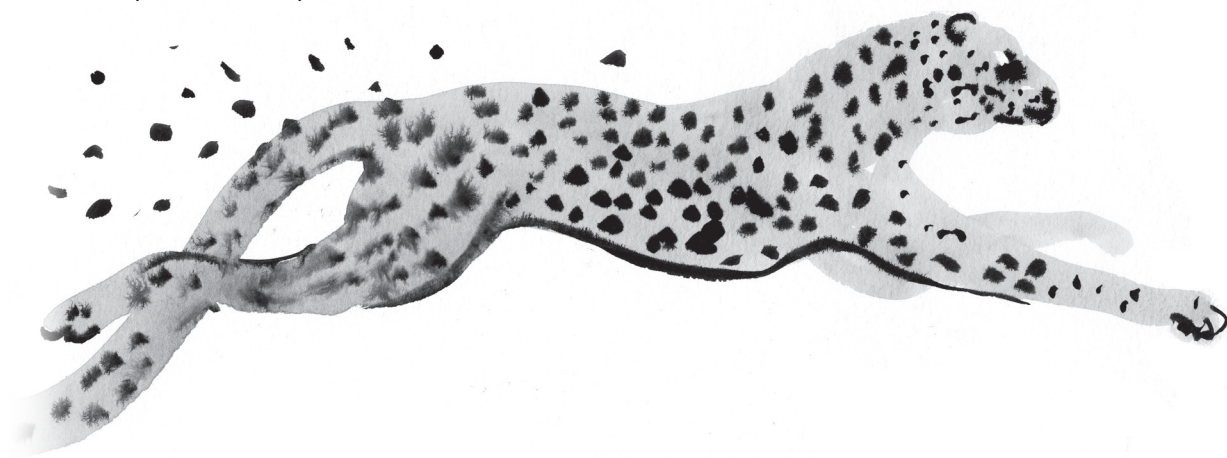
Wtedy nazywano go Persją i był ogromnym imperium. Dziś nie jest już tak wielki jak kiedyś, ale wciąż pięć razy większy niż Polska. Leży na Bliskim Wschodzie i kształtem przypomina... kota!

Przyjrzyj się dokładnie mapie na pierwszej stronie i spróbuj go odszukać. Gdzie ma głowę, brzuch i łapki? A może tobie ten kształt kojarzy się z czymś zupełnie innym?

Gdzie żyją gepardy?

Otóż nie tylko w Afryce! Te najszybsze lądowe zwierzęta na świecie można spotkać jeszcze w Iranie, chociaż została ich tu już podobno tylko niecała setka. Irańczykom bardzo zależy na tym, żeby je ocalić, i starają się uświadomić ludziom potrzebę ich ochrony. Dlatego ustanowili Narodowy Dzień Geparda i umieścili wizerunek tego dzikiego kota na koszulkach swojej reprezentacji w piłce nożnej oraz na dziobach samolotów jednej ze swoich linii lotniczych.

Dowiedz się, jakie ssaki są pod ochroną w Polsce.

Czy da się złapać wiatr?

Oczywiście! Potrzebne jest tylko odpowiednie narzędzie. W Iranie służą do tego bādgir, czyli „łapacze wiatru” – wieże, które w swoje wąskie okienka chwytają nawet najmniejszy podmuch. To dawny odpowiednik klimatyzacji, ale Irańczycy wciąż często używają do chłodzenia budynków łapaczy wiatru, ponieważ działają bez prądu i nigdy się nie psują.

Do czego jeszcze człowiek wykorzystuje siłę wiatru?

Słowniczek

Perska wymowa nie powinna sprawiać ci trudności, ponieważ w tym języku jest dużo dźwięków, które dobrze znasz: „cz”, „dż”, „sz”, „ż”. Uwaga: przy głosce „ch” trzeba cicho zacharzyć!

Spójrz na niesamowite znaki, którymi zapisane są perskie wyrażenia. Wymów kilka podstawowych zwrotów.

سلام (czyt. salom) – cześć

ببخشید (czyt. bebachszi) – przepraszam

مرسی (czyt. mersi) – dziękuję

لهستانیم (czyt. Lahestonijam) – Jestem Polką / Polakiem.

خواهش میکنم (czyt. chohesz mikonam) – proszę

اسمت چیه؟ (czyt. Esmet czije?) – Jak masz na imię?

Nauka perskiego to niezła zabawa!

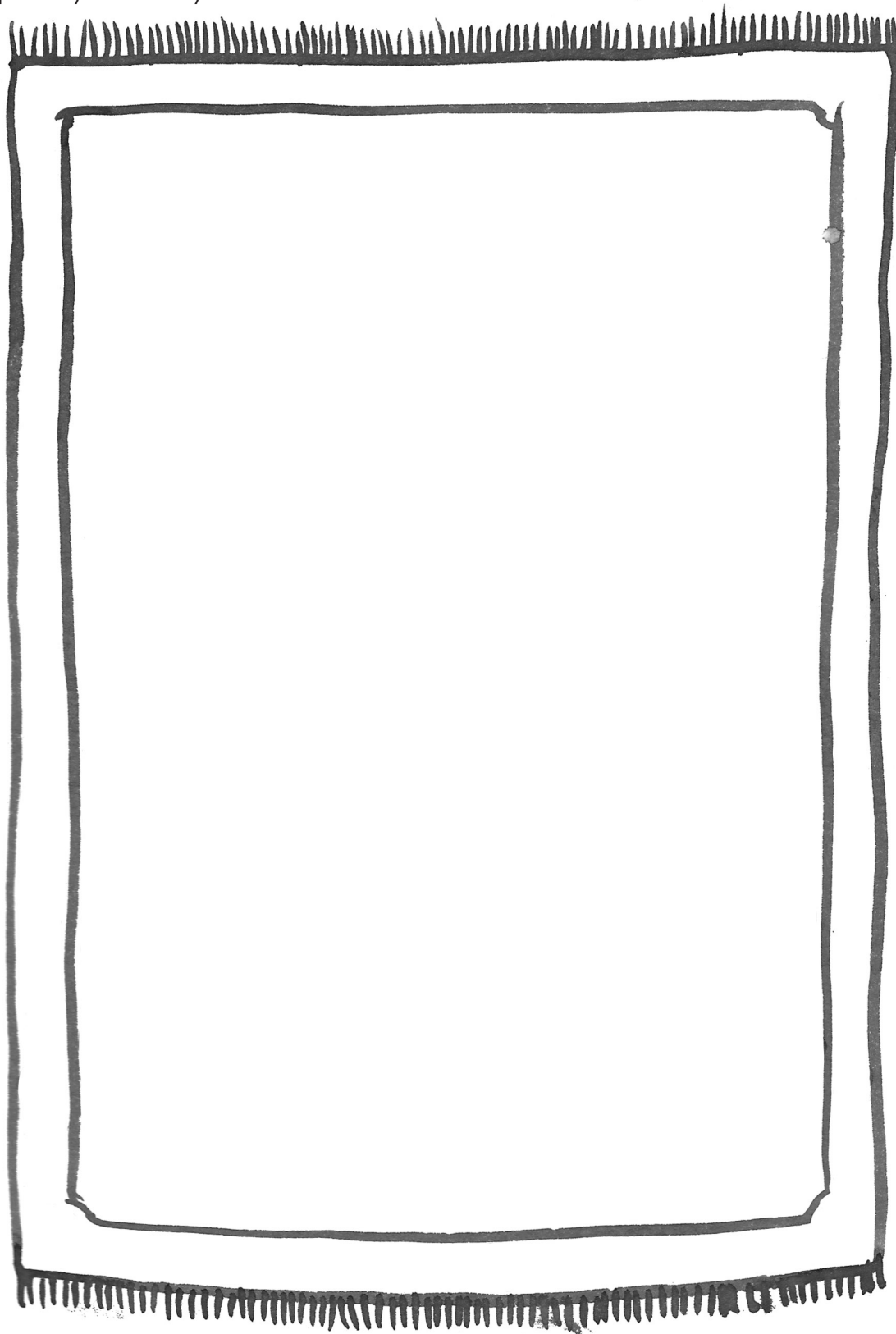
W języku perskim pełno jest zwrotów grzecznościowych i różnych śmiesznych wyrażań. Kiedy Irańczyk chce podkreślić, że jest gotów zrobić dla ciebie wszystko, mówi *Czākeretam* (czyt. Czokeretam), czyli „Jestem twoim niewolnikiem”. Gdy kogoś lubi, krzyczy *Dżegareto bochoram!* (czyt. Dżegiareto bochoram) – co znaczy „Zjem twoją wątrobę!”, a gdy widzi puciołowate dziecko, łapie je za policzek i mówi *Musz bochoradet*, co można przetłumaczyć jako „Powinna cię zjeść myszka”.

Zastanów się, jakie polskie powiedzonka mogą się obcokrajowcom wydawać zaskakujące!

Przeleć się perskim dywanem!

Irańskie kobierce są znane na całym świecie. Kobiety tkają je ręcznie z wełny lub jedwabiu i jest to bardzo pracochłonne zajęcie. Niewielki dywan może powstawać nawet rok! Im bardziej skomplikowany wzór, im więcej węzłów i im większy rozmiar, tym praca jest trudniejsza, a dywan cenniejszy. Tym bardziej że każdy z nich jest jedyny w swoim rodzaju. Nie znajdziesz dwóch takich samych!

Udekoruj swój perski dywan barwnymi wzorami!

Iran to szafranowe królestwo!

Szafran to najdroższa przyprawa na świecie – i produkuje się ją przede wszystkim w Iranie. Nazywa się ją czerwonym złotem. Pozyskiwana jest z pręcików jesiennych krokusów. Wyjmuje się je ręcznie o świcie, kiedy otwierają się kielichy kwiatów. Żeby zbierać kilogram szafranu, trzeba się naprawdę bardzo napracować!

Jak myślisz, ilu krokusów potrzeba do uzyskania kilograma szafranu?

stu 2 tysięcy 150 tysięcy miliona

A ile twoim zdaniem kosztuje kilogram szafranu?

tysiąc złotych 15 tysięcy złotych 30 tysięcy złotych 50 tysięcy złotych

W obu przypadkach prawidłowa jest trzecia odpowiedź! Sporo, prawda?

Szafran nadaje jedzeniu piękny złoty kolor, niepowtarzalny zapach i charakterystyczny smak. W kuchni perskiej dodaje się go do zup, gulaszy i kebabów, ale też do ciastek, lodów i napojów.

Konieczniesz spróbuj szafranowego puddingu!

نوش جان (czyt. Nusze džon!) – Smacznego!

Przepisy na irańskie smaki

Szafranowy pudding

Składniki (na 2-3 porcje):

1 szklanka ryżu • 8 szklanek wody • 1 g szafranu • ¼ szklanki masła • 1 łyżeczka zmielonego kardamonu
• 1 łyżeczka zmielonego cynamonu • 10 posiekanych migdałów • ½ szklanki wody różanej

Przepis:

1. Szafran utrzyj w moździerzu na proszek i rozpuść w 4 łyżeczkach gorącej wody.
2. Wsyp ryż do garnka, zalej go wodą i ugotuj. Gdy stanie się miękki, zmniejsz ogień.
3. Dodaj do ryżu cukier i masło i mieszaj, aż się rozpuszczą. Dodaj rozpuszczony szafran, wodę różaną, kardamon, cynamon i migdały i dobrze wymieszaj*.
4. Gotuj, od czasu do czasu mieszając, aż deser zgęstnieje. Podawaj na zimno.

* Zamiast dodawać kardamon, cynamon i migdały do ryżu, możesz udekorować nimi deser przed podaniem.

Sałatka sziraska

Składniki (na 2-3 porcje):

3 pomidory • 2 średnie ogórki • 1 czerwona cebula • drobno posiekane listki świeżej pietruszki, kolendry i mięty (po łyżeczce każdej) • 1 łyżeczka suszonej mięty • 1 limonka • 4 łyżki oliwy • szczypta soli • szczypta pieprzu

Przepis:

1. Wyciśnij sok z limonki i wlej go do miski.
2. Dodaj oliwę, pieprz i sól i wymieszaj.
3. Drobniutko pokrój pomidory, ogórki i cebulę.
4. Posiekaj pietruszkę, kolendrę i miętę.
5. Wrzuć warzywa do miski, dodaj posiekane zioła i suszoną miętę, a następnie dobrze wymieszaj.

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu

księ
garnia
dwie
siostry

dwie
siostry

Wydawnictwo Dwie Siostry | wydawnictwodwiesiostry.pl

tel.: (+48) 22 115 44 10, (+48) 22 618 25 30, e-mail: office@wydawnictwodwiesiostry.pl

Księgarnia Dwie Siostry

al. 3 Maja 2 (narożny lokal od strony Wybrzeża Kościuszkowskiego), 00-391 Warszawa

Ilustracje i inspiracje pochodzą z książki „Bah bah. Iran dla dociekliwych” Alberta Kwiatkowskiego z ilustracjami Katarzyny Adamek-Chase.

Cykl „Kulturalno-kulinarne podróże z Księgarnią Dwie Siostry” dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, uzyskanych z dopłat ustanowionych w grach objętych monopolem państwa, zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.